

Banky zpřísnily úvěrové standardy nefinančním podnikům

Ze šetření úvěrových podmínek bank pro 1. čtvrtletí 2020, které bylo provedeno ČNB v období od 2. do 17. března, tedy těsně po oznámení nouzového stavu, vyplývá, že část bankovního trhu zpřísnila úvěrové standardy u úvěrů nefinančním podnikům. Banky vnímaly výrazně zvýšená rizika v souvislosti s rozšířením koronavirové pandemie a vyhodnocovaly jejich dopad na úvěrový byznys. Poptávka podniků po úvěrech se u části bankovního trhu snížila.

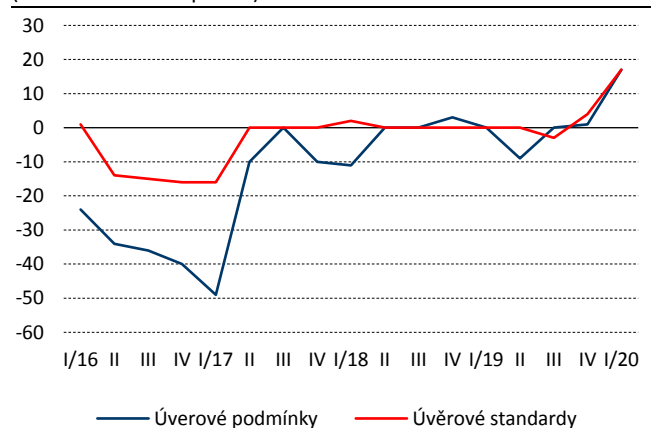
U části bankovního trhu došlo k výraznému zpřísnění úvěrových standardů¹ i podmínek² u úvěrů nefinančním podnikům. Do zpřísnění standardů se promítlo zvýšené vnímání rizik vlivem rozšíření koronavirové pandemie, a to jak ohledně celkové ekonomické situace, tak i s výhledem v jednotlivých odvětvích, např. ve službách, v dopravě a v automobilovém průmyslu. Podobné zpřísnění standardů napříč bankovním trhem nastalo naposledy ve 2. čtvrtletí 2013, tedy v průběhu dluhové krize. Zpřísnění standardů se projevovalo bez ohledu na velikost podniků. Zpřísnění u části bankovního trhu zaznamenaly rovněž úvěrové podmínky, a to v důsledku zvýšení úrokových marží u rizikovějších úvěrů a zvýšení požadavků na zajištění a velikost úvěrů. Poptávka podniků po úvěrech v závěru hodnoceného období klesla zejména v důsledku koronavirové pandemie.

Pro 2. čtvrtletí banky očekávají nárůst poptávky po úvěrech a zhruba neměnnost úvěrových standardů. Avizovaly však zpřísnění standardů u úvěrů malým a středním podnikům a nárůst očekávaných úvěrových ztrát ve všech segmentech úvěrového trhu.

K očekávanému nárůstu poptávky po úvěrech by měly přispět také vládní programy bezúročných úvěrů a záruk na úvěry podnikatelům (COVID I, II, III a Praha), které jsou cílené na podniky zasažené pandemií koronaviru. O první dva programy byl projevěn enormní zájem, kdy byly během několika hodin vyčerpány vyhrazené objemy. Předpokládané vyhlášení programů COVID III a COVID Praha by mělo nastat příští týden. Všechny tyto programy společně se snížením úrokových sazeb ČNB (2T repo sazba klesla na 1 %) by měly zamezit zamrznutí úvěrových kanálů a pokud možno uvolnit úvěrové standardy, které budou mít banky tendenci zpřísnovat kvůli očekávanému růstu problémových úvěrů.

Zdroj: ČNB, MPO

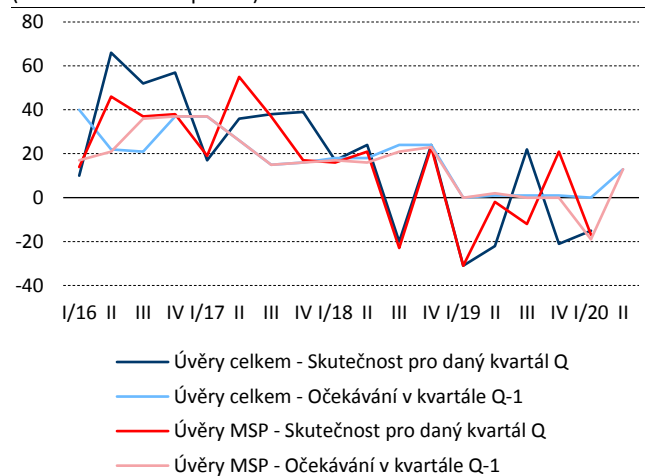
Změny úvěrových podmínek pro nefinanční podniky
(% čistého tržního podílu)

Pramen: data ČSÚ, graf MPO

Pozn.: kladné hodnoty reprezentují zpřísnění

Očekávané vs realizované změny poptávky po úvěrech
(% čistého tržního podílu)

Pramen: data ČSÚ, graf MPO

¹ Úvěrové standardy reprezentují interní kritéria či postupy odrážející úvěrovou politiku banky, které jsou nastaveny ještě před vyjednáváním o konkrétních úvěrových podmínkách nebo rozhodnutím o schválení či zamítnutí úvěrů.

² Úvěrové podmínky reprezentují vzájemná ujednání mezi dlužníkem a věřitelem definovaná v konkrétních smlouvách, např. cena úvěru, maximální objem úvěru a jiné podmínky závislé na dlužnických charakteristikách.

Z DOMOVA

Inflaci brzdí levná ropa a ...

Spotřebitelské ceny v březnu oproti únoru klesly o 0,1 %, když trh čekal růst o 0,1 %. Meziroční inflace tak zpomalila na 3,4 % z únorového tempa 3,7 %. Důvodem byl zejména propad cen ropy, který zlevňoval pohonné hmoty a dále sezónně nižší ceny rekreace i levnější elektřina. Naopak nahoru ceny táhly zejména dražší potraviny. Zatímco v únoru ceny pohonných hmot rostly meziročně o 3,6 %, v březnu o 3,3 % klesly. Na meziroční zvyšování cenové hladiny měly největší vliv ceny potravin a nealkoholických nápojů, které přidaly v březnu o 6,4 % z únorových 5,5 %. Rostly také ceny alkoholu a tabáku, stravovací a bytovací služby.

... na přelomu roku by se mohla dostat pod cíl ČNB

Inflace zpomalila, a i když zůstala nad horní hranici tolerančního intervalu ČNB, čeká ji rychlý pokles. Ještě v letošním roce by se mohla vrátit na dvouprocentní cíl centrální banky. Další zlevňování pohonných hmot kompenzuje schválené zvýšení spotřebních daní. Změny na realitním a energetickém trhu by se postupně mohly přepsat do nákladů na bydlení a rovněž inflaci korigovat směrem dolů. Nejistota bude dál panovat především u potravin. Ve druhé polovině roku se očekává vyšší propad poptávky, nepředvídatelný je rovněž i stupeň narušení dodavatelsko odběratelských vztahů a jejich dopad na ceny. Pokud by oslabená domácí poptávka inflaci výrazně snižovala, mohla by ČNB přistoupit k dalšímu snížení úrokových sazeb.

Zdroje: ČSÚ, Patria, MPO

Krise může zbavit Česko cejchu montovny...

Ekonomika se mění po celém světě. Podle ekonomů by se podniky měly soustředit na finální produkty, což zvyšuje jejich šance na přežití. Z menších firem však zatím jen každá třetí dělá konkrétní kroky, aby vyráběla finální produkt. Modernizují stroje nebo zkoušejí nové výrobky a metody. Ukázal to průzkum Asociace malých a středních podniků a živnostníků, který vznikl těsně před nouzovým stavem. Pro firmy je důležité, aby nebyly jen dílčím prvkem ve výrobním řetězci. Teorie velí posouvat se – díky investicím do vývoje – k jeho konci. Tam jsou největší zisky a menší konkurence.

... bude záležet na menších firmách

Po odeznění koronavirové krize se dá očekávat, že krátkodobě bude většina firem muset omezit investice do výzkumu a vývoje, a tedy podíl firem s finálním produktem bude spíše stagnovat. V delším horizontu ale poroste, i díky veřejné podpoře a dotacím. Malým firmám nezbyvá než inovovat. Státní pomoc podle průzkumu vnímá jako důležitou zhruba 27 procent podniků. Jsou mezi nimi zastoupeny zejména firmy malé, s obratem do pěti milionů korun, které ji však paradoxně zpravidla

nedostávají. Z krize mají šanci vyjít vítězněji větší firmy než ty menší. Malé firmy nemají tolik prostředků k lobbingu, nemají oddělení na zpracování žádostí o dotace, často s tím ani nemají zkušenosti.

Zdroj: E-15, ČTK

Pohonné hmoty v ČR dále zlevňují

Pohonné hmoty dále zlevňují. Průměrná cena benzínu klesla na 27,09 koruny za litr, a drží se tak na nejnižších hodnotách od konce března 2016. Nafta zlevnila na 27,26 koruny za litr, naposledy byla levnější v květnu 2016. Průměrné ceny pohonných hmot v Česku klesají od poloviny ledna. Podle analytiků bude trend navzdory aktuální dohodě hlavních producentů ropy pokračovat. V tomto týdnu ropa Brent opětovně ztrácí a její cena se propadá k úrovni 28 dolarů za barel. Dalšímu snižování cen nahrává nejen vývoj na globálních ropném trhu, ale také posilující kurz české koruny vůči americkému dolaru.

Zdroj: E-15, Patria

Kofola se stala majitelem Ondrášovky a Karlovarské Korunní

Skupina Kofola se stala majitelem stoprocentního podílu ve společnostech Karlovarská Korunní a Ondrášovka. Kofola tím zásadně posiluje svou pozici v kategorii balených vod na českém trhu. Přebírá distribuční síť, závazky a pohledávky i všech více než 200 zaměstnanců tradičních výrobců minerálních vod. Kofola je jeden z nejvýznamnějších výrobců nealkoholických nápojů ve střední Evropě, výrobní závody má v Česku, Slovensku, Slovinsku, Chorvatsku a Polsku.

Zdroj: E-15, ČTK

Výroba papíru loni v Česku stoupla, hrozí problém s dovozem

V Česku se loni vyrobilo 882 tis. tun papíru a lepenek, což představuje meziroční nárůst o 4,6 procenta. Národní spotřeba, zejména u grafických a hygienických papírů, je z velké části kryta dovozem, což může být v současné koronavirové krizi a komplikacích v mezinárodní logistice do budoucna problém. Vývoz papíru a lepenek z Česka loni stoupl meziročně o 8,5 procenta, dovoz se snížil o 4,6 procenta. Celková spotřeba pak klesla o 6,5 procenta na 1,46 milionu tun.

Zdroj: E-15

Prodej nových bytů spadl na polovinu

Developeři v březnu přišli o víc než miliardu korun. Odbyt novostaveb v březnu citelně zasáhla epidemie koronaviru a vyhlášení nouzového stavu. V březnu prodali developeři v Praze 265 nových bytů. Meziročně je to propad o 45 procent. V tržbách je to pokles

zhruba o 1,6 miliardy korun, vyplývá z dat portálu CenovaMapa.org.

Zdroj: E-15

ZE ZAHRANIČÍ

EK schválila Česku miliardovou pomoc pro malé a střední podniky se zdravotnickou výrobou

Evropská komise (EK) schválila ČR státní podporu pro malé a střední podniky, které vyrábějí zdravotnické a ochranné prostředky pro boj s koronavirem. Celková výše pomoci může dosáhnout až jedné miliardy Kč. Česko hodlá v první fázi programu poskytnout firmám 300 milionů korun. Podpora v rámci programu českého ministerstva průmyslu a obchodu by měla podnikům formou přímých grantů financovat až polovinu nákladů na výrobu. Komise pravidla pro státní pomoc v rámci série koronavirových opatření uvolnila v polovině března s cílem pomoci financovat zdravotnictví a firmy nejvíce zasažené krizí. Státy od té doby mohou soukromému sektoru finančně pomáhat způsobem, který je za běžných podmínek nepovolený.

Zdroj: E-15

Prodej aut v Číně v březnu klesl o 43 procent, výhled je nejistý

Prodej aut v Číně v březnu klesl v meziročním přepočtu o 43,3 procenta na 1,43 milionu, což byl menší pokles než v únoru (-79 %). Čína je největším automobilovým trhem na světě, prodej aut už se tam ale vinou poklesu poptávky snižuje skoro dva roky. Počet aut na alternativní pohon, v Číně označovaných NEV, se už devátým měsícem snížil a v březnu dosáhl 53 tisíc. Kategorie NEV zahrnuje elektrická a hybridní auta a vozy s vodíkovým pohonem. V tomto počtu nejsou zahrnuty vozy americké společnosti Tesla.

Zdroj: ČTK

Nezaměstnanost ve Spojených státech šplhá nad dvacet procent

V USA prudce roste nezaměstnanost. Z nejhroššího možného scénáře se stává ten nejpravděpodobnější. Na úřady práce se tam minulý týden přihlásilo zhruba 5,5 milionu lidí, celkem už přes 22 milionů za poslední čtyři týdny. Podle části analytiků by se mohla míra nezaměstnanosti v hlavní světové ekonomice dostat přes 20 procent už tento měsíc.

Zdroj: E-15

Stavební produkce v EU klesla

Stavební produkce v EU (sezónně očištěná) klesla v únoru meziměsíčně o 1 % z 3,4% růstu v lednu, meziročně pak o 0,9 % z 5,9% růstu. Pozemní stavitelství ztratilo 1,7 %, zatímco inženýrské stoupl o 3,5 %. Největší pokles produkce byl zaznamenán ve Švédsku (-8 %), Španělsku (-7,2 %) a v Belgii (-4,4 %), naopak nejvíce rostla v Rumunsku (+25,7 %) a ve Slovinsku (+9 %).

Zdroj: Eurostat

Evropský průmysl pokračuje v poklesu

Evropské unie i eurozóna vykázaly v únoru meziroční pokles průmyslové výroby (kalendářně očištěné údaje) o 1,3 %, resp. o 1,9 %. Německo, které je pro nás v důsledku provázanosti ekonomik nejdůležitější, pak kleslo o 2,1 %. Německo kleslo druhý měsíc v řadě, a tak je téměř jisté (v březnových číslech očekáváme vliv koronaviru), že 1. Q 2020 skončí taktéž poklesem. Tím Německo protáhne svůj soustavný pokles na sedm čtvrtletí. Další velké ekonomiky taktéž klesly, a sice Itálie (-2,4 %) a Francie (-1,4 %).

Předstihové indikátory v eurozóně signalizují hlubší recesi než v době globální finanční krize. Kompozitní index nákupních manažerů (PMI) v eurozóně klesl na 29,7 bodu v březnu z únorových 51,6 bodu. Doposud nejslabší hodnota indexu (36,2 bodu) byla zaznamenána v únoru 2009. **Podnikatelská aktivita v Německu v březnu klesla na 37,2 bodu, což představuje nejnižší hodnotu od GFK v roce 2009,** z únorových 50,7 bodu. Měřeno indexem podnikatelské důvěry Ifo, propad byl nejstrmější od sjednocení Německa před téměř 30 lety.

Pokles vykázala i průmyslová produkce **Spojených států**, která v březnu meziměsíčně snížila svůj objem o 5,4 % (trh čekal -4,0 %), přičemž využití kapacit v americké ekonomice dosáhlo 72,7 % (čekalo se 74,0 %). Pokles vykázaly i tržby v americkém maloobchodě, meziměsíčně o 8,7 %.

Řada českých firem dodává své výrobky do zahraničí, zejména do zemí EU, a tak nás nemohou překvapit ani únorová čísla tuzemského průmyslu, kdy průmysl jako celek meziročně poklesl o 0,9 %. Navíc se dá předpokládat, že vliv pandemie koronaviru se naplno začne projevovat až v březnových datech.

Zdroj: Eurostat, ČSÚ, Česká spořitelna, MPO

MMF letos očekává nejhlubší recesi globální ekonomiky za 90 let...

Mezinárodní měnový fond (MMF) kvůli pandemii způsobené koronavirem očekává letos propad globální ekonomiky o 3 %. Ještě v lednu předpovídal na letošní rok vzestup HDP o 3,3 %. Fond to uvedl ve svém jarním výhledu globální ekonomiky. Světové hospodářství směřuje letos k nejhlubší recesi od velké hospodářské krize ve 30. letech minulého století. Eurozóna podle MMF letos vykáže propad o 7,5 %, nejdramatičtější vývoj ekonomové fondu čekají v Itálii, kde předpovídají propad o 9,1 %. V Německu předpokládají hospodářský propad o 7 %, ve Francii o 7,2 %.

Spojené státy, tedy největší ekonomika světa, podle měnového fondu letos vykážou propad o 5,9 %. Po něm by ale měl příští rok přijít vzestup o 4,7 %. Z velkých ekonomik by se propadu měla vyhnout Indie i Čína, i tyto země ale zaznamenají prudké zpomalení tempa růstu. Zatímco čínská ekonomika letos podle MMF zpomalí na 1,2 procenta z loňského tempa 6,1 procenta, u té indické ekonomové čekají zpomalení na 1,9 procenta proti růstu o 4,2 procenta loni. V případě Číny to bude znamenat nejhorší výsledek od roku 1976, kdy čínská ekonomika vykázala pokles o 1,6 procenta. Od té doby růst nikdy nebyl slabší než 3 procenta.

Příští rok by ale už měl být ve znamení citelného zotavení. Měnový fond předpokládá, že globální ekonomika vykáže růst o 5,8 %, zatímco v lednové aktualizaci svého výhledu ještě počítal s růstem světového HDP o 3,4 %. Fond nicméně upozorňuje, že vychází z dat, která jsou právě k dispozici. Jestliže se vývoj pandemie bude výrazně lišit od předpokladů, pak bude nutné upravit i výhled vývoje globální ekonomiky.

...a pokles české ekonomiky kvůli koronaviru o 6,5 %

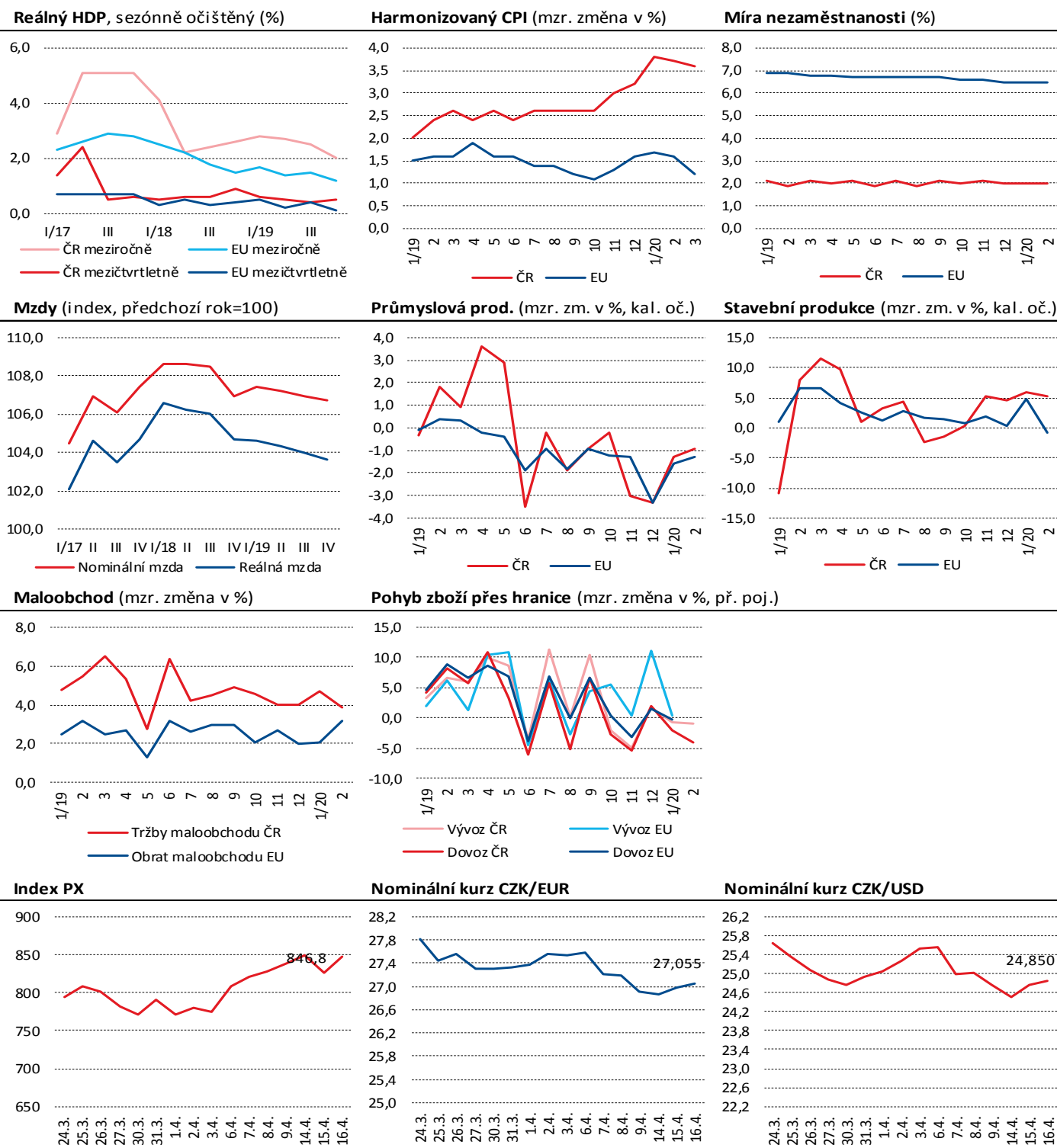
Česká ekonomika letos kvůli dopadům koronaviru klesne o 6,5 %, zatímco loni o 2,6 % vzrostla. V jarním výhledu světové ekonomiky to uvedl Mezinárodní měnový fond. Pokud se prognóza naplní, bude to znamenat zdaleka nejhorší výsledek v novodobé historii země. Tak výrazný pokles česká ekonomika nezaznamenala ani za globální finanční krize v roce 2009. Na příští rok už ale fond očekává citelné oživení (7,5 %).

Slovenské ekonomice měnový fond na letošní rok předpovídá propad HDP o 6,2 % po loňském růstu o 2,3 %. Zotavení v příštím roce ale zřejmě bude slabší než v České republice.

V regionu střední, východní a jižní Evropy letos čeká masivní hospodářský propad zejména Chorvatsko, pro které je důležitý turistický sektor. Právě na ten pandemie doléhá obzvláště tvrdě. Hlubokému propadu se zřejmě nevyhnují ani pobaltské státy.

Zdroj: ČTK, E-15

Makroekonomická situace v ČR a EU28

Zdroje: Eurostat, ČSÚ, BCPP, ČNB, grafy MPO